

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШИРИНШО
ШОХТЕМУР (РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
ФЕДЕРАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ (АВСТРІЯ)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

26 жовтня 2023 року

Біла Церква
2023

УДК 378:63:001:636.09(06)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.

Аріас Р., д-р філософії, доцент.

Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії, доцент.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Шаганенко Р.В., канд. вет. наук.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук.

Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 26 жовтня 2023 р. м. Білоцерківський НАУ 109 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

infusion in broiler chickens fed low- or high-protein diets. Poultry Science. 2022. 101724 p.

2. Comparison of serum biochemical parameters between two broiler chicken lines divergently selected for abdominal fat content / J. Q. Dong et al. Journal of Animal Science. 2015. Vol. 93. No. 7. P. 3278–3286.

3. Simoyi M. F., Dyke K. Van, Klandorf H. Manipulation of plasma uric acid in broiler chicks and its effect on leukocyte oxidative activity. American Journal of Physiology - Regulatory Integrative and Comparative Physiology. 2002. Vol. 282. No. 3. P. 51-53.

4. Ветеринарна клінічна біохімія: підручник / В.І. Левченко та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.В. Влізла. 2-ге вид., перероб. та. доп. Біла Церква, 2019. 416 с.

УДК 619:616.61-002.151/.155.194-008.6:6367

ПІДУБНЯК О.В., кандт. вет. наук

ХАРЧЕНКО А.В., кандт. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ПОШИРЕННЯ ТА КЛІНІКО-МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ ЗА ЕОЗИНОФІЛЬНОГО СИНДРОМУ В КОТІВ

Встановлено, що еозинофільна гранульома котів є поширеним синдромом і зустрічається у тварин різного віку та порід. Клінічний перебіг у котів при КЕГ досить різний: від утворення гранульоми на губах, в ротовій порожнині (в лейкограмі середній ступінь еозинофілії – 8–20 %) до генералізованого ураження шкіри та слизових оболонок із розвитком еозинофільного гастроентериту (22– 59 % еозинофілів у мазку крові). Перебіг еозинофільного синдрому залежить від тривалості захворювання, терміну звернення власника тварини до лікаря та надання лікувальної допомоги.

Ключові слова: коти, еозинофіли, синдром, еозинофільна гранульома, бляшка, наліт, виразка, гастроентерит, еозинофілія.

PODDUBNYAK O.V., candidate of veterinary sciences

KHARCHENKO A.V., candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

PREVALENCE AND CLINICO-MORPHOLOGICAL CHANGES IN EOSINOPHIL SYNDROME IN CATS

It has been established that eosinophilic granuloma of cats is a common syndrome and occurs in animals of different ages and breeds. The clinical course in cats with CEG is quite different: from the formation of a granuloma on the lips, in the oral cavity (in the leukogram, the average degree of eosinophilia is 8–20%) to a generalized lesion of the skin and mucous membranes with the development of eosinophilic gastroenteritis (22–59% of eosinophils in a blood smear). The course of eosinophilic syndrome depends on the duration of the disease, the timing of the pet owner's visit to the doctor and the provision of medical care.

Key words: cats, eosinophils, syndrome, eosinophilic granuloma, plaque, plaque, ulcer, gastroenteritis, eosinophilia.

Еозинофільна гранульома котів або комплекс еозинофільної гранульоми (КЕГ) – це група синдромів, якій характерне стійке підвищення кількості еозинофілів, що проявляється місцевою реакцією у вигляді вогнищ запалення на шкірі та слизових оболонках [1, 2]. Відомо, що комплекс еозинофільної гранульоми виникає на фоні реакції імунної системи за виникнення алергіозубудь-якого генезу [3, 4]. Встановлено, що еозинофіли накопичуються в обмежених ділянках шкіри або слизової оболонки, утворюючи вогнище специфічного запалення (проходить формування еозинофільної гранульоми). Впродовж перебігу захворювання відбувається подальше залучення в запальний процес навколишніх тканин, приєднання вторинної мікрофлори, що посилює запалення [5]. Науковці та практикуючі лікарі ветеринарної медицини виокремлюють три клінічні картини прояву комплексу еозинофільної гранульоми. Перший вид – це еозинофільна гранульома, другий – еозинофільна бляшка або наліт третій – еозинофільна виразка. Оскільки ця патологія

насьогодні часто зустрічається в клінічній практиці, а етіопатогенетичні ланкита клінічний прояв ще не достатньо висвітлені, тому мета нашої роботи полягала у вивченні поширення, причин, клінічних симптомів та гематологічних показників за еозинофільного синдрому в котів.[6, 7].

Дослідження проводили на домашніх котах (n=8), які поступили у ветеринарну клініку з ознаками ураження шерстного покриву, шкіри (ділянка голови, шиї, рідше тулубу) та слизових оболонок, у деяких тварин спостерігали розлади шлунково-кишкового каналу. При зборі анамнезу встановлено, що тварини (7 – котів, 1 – кішка) були різних порід (британська – 37,5 %, мейн-кун, сфінкс, шотландська вислоуха по 12,5 та метиси – 25,0 %) віком від 6 міс. до 9 років. Зі слів власників всіх тварин було своєчасно вакциновано, оброблено від ектопаразитів, проведено опитування власників щодо догляду за шерстним покривом та застосування гігієнічних засобів котам. До раціону котів входили корми власного приготування (варене м'ясо птиці, яловичини, субпродукти, овочі), також часто давали тваринам ковбасні варені виробли, лише 25,0 % котів харчувалося готовими сухими кормами.

За клінічного дослідження у 25 % хворих котів виявили припухлості з щільними вузликами білого або жовтого кольору в ділянці нижньої губи, рідше в ротовій порожнині. Вони були тверді на дотик, діаметром до 2 мм. У дослідних тварин загальний стан був задовільний, апетит збережений. Зі слів власників, «бульбашка» на нижній чи верхній губі у котів з'являлась на 2–3 добу і відразу почала завдавати дискомфорт тварині. Вона постійно її розчухувала кінцівками або терлася мордочкою об предмети. При морфологічному дослідженні крові у дослідних тварин виявили незначну еозинофілію (8–11 %, при нормі 2–7).

У 2 котів при клінічному огляді виявили одно- або двосторонню виразку на нижній губі, які були з чітко окресленими межами, колір від жовтувато-коричневого до яскраво червоного. Виразки не кровоточили, при пальпації тварини відчували дискомфорт, свербіж та намагалися уникнути маніпуляції. При огляді ротової порожнини виявлено наявність новоутворень в ділянці ротової порожнини у вигляді пелюсток, які утруднюють процес ковтання та проходження їжі. Власники тварин звернули увагу на те, що коти стали в'ялими, малоактивними, набагато важче споживали сухий корм і більшість із них відмовилась від нього. У цих тварин температура тіла, акт дефекації і сечовиділення були в нормі, при пальпації ділянка черева не болюча, перистальтика присутня. Під час підрахунку лейкограми виявили помірну еозинофілію (12–21 %).

У 3-х котів виявили генералізовану форму еозинофільного синдрому, яка проявлялась не тільки утворенням виразок на губі, в ротовій порожнині, а й бляшок і виразок на шкірі на ділянках голови та тулубу. Вони були у вигляді товстих коржів на тілі, які тварина розчухувала. Колір їх червоний або темно-рожевий, на місцях ураження шерсть відсутня. У цих тварин виявили зниження апетиту, блювоту після їжі, напіврідкі несформовані фекалії. В мазку крові хворих котів виявляли гіпереозинофілію (22–59 %).

Всім тваринам проводили цитологічне дослідження шкіри або слизової оболонки в місці пошкодження. Для цього проводили відбір матеріалу за допомогою мазка-відбитка. У відібраних мазках виявляли ознаки запалення, велику кількість нейтрофілів, скупчення еозинофілів та гістіоцитів.

Таким чином, еозинофільна гранульома котів є поширеним синдромом і зустрічається у тварин різного віку та породи. Клінічний перебіг у котів при КЕГ досить різний: від утворення гранульоми на губах, в ротовій порожнині до генералізованого ураження шкіри та слизових оболонок із розвитком еозинофільного гастроентериту. Перебіг еозинофільного синдрому залежить від тривалості захворювання, терміну звернення власника тварини до лікаря та надання лікувальної допомоги.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Hopke K.P., Sargent S.J. Novel presentation of eosinophilic granuloma complex in a cat. *Journal of Feline Medicine and Surgery Open Reports*. 2019. No 5 (2). URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6918502/>.

2. Hopke K.P., Sargent S.J. Novel presentation of eosinophilic granuloma complex in a cat. JFMS Open Rep. 2019. No 5 (2). URL:<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6918502/doi:10.1177/2055116919891548>.
3. Miller W.H., Griffin C.E., Campbell K.L. Muller Kirk's small animal dermatology: book 7th ed St Louis. 2013. 948 p.
4. Sue Paterson. Eosinophilic granuloma complex in the cat. Companion Animal. 2016. Vol. 21. No 5. URL:<https://www.magonlinelibrary.com/doi/abs/10.12968/coan.2016.21.5.256>.doi.org/10.12968/coan.2016.21.5.256. Luiza Presser Ehlers, Mônica Slaviero, Thainã Piccolo Vargas, Fernando Froner Argenta, David Driemeier, Fernanda Veiria Amorim da Costa, Saulo Petinatti Pavarini, Luciana Sonne. Epidemiologic and pathologic aspects of feline eosinophilic granuloma complex. Acta scientiae veterinariae. 2019. Vol. 47. URL:<https://seer.ufrgs.br/ActaScientiaeVeterinariae/article/view/98316>.
5. Лебедик Х.О., Мазуркевич Т.А. Клінічні прояви та деякі аспекти діагностики і лікування комплексу еозинофільної гранульоми у кішок: матеріали міжнар. студ. наук.-практ. конф. Вип. II (69). Київ, 2015. С. 118–120.
6. Scott D.W, Miller W.H. Idiopathic Eosinophilic Granuloma in Cats: A Retrospective Study of 55 Cases. Jpn J Vet Dermatol. 2012. No 18 (1). P. 13–18.
7. Баджін Ж.Б. Слабоконтрольований свербіж при atopічному дерматиті. Ветеринарна практика. 2013. № 6. С. 6–10.

УДК 636.2.09:615.98:616.36/5

ЧУБ О.В., канд. вет. наук

ВОВКОТРУБ Н.В., канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: oleksandr.chub.ua@gmail.com

СИНДРОМ ГЕПАТОГЕННОЇ ФОТОСЕНСИБІЛІЗАЦІЇ У ВЕЛИКОЇ РОГАТОЇ ХУДОБИ: ЕТІОЛОГІЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ

Гепатогенна фотосенсибілізація виникає у великої рогатої худоби внаслідок порушення процесів знешкодження та виділення печінкою та нирками філоеритрину, який утворюється в передшлунках із хлорофілу зелених рослин. Нагромаджуючись в організмі, філоеритрин, будучи фотодинамічною субстанцією, під дією сонячних променів активується й уражує непігментовані, зокрема безшерстні (носове дзеркало, дійки) ділянки шкіри та підшкірну клітковину. Водночас пігмент спричиняє токсичну дію на організм в цілому, посилюючи ураження печінки, і викликаючи порушення функцій нирок, центральної нервової системи, еритро- та лейкоцитопоезу.

Ключові слова: фотосенсибілізація, філоеритрин, отруєння, жуйні тварини, дерматит.

CHUB O.V., candidate of veterinary sciences

VOVKOTRUB N.V., candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva National Agrarian University

e-mail: oleksandr.chub.ua@gmail.com

HEPATOGENIC PHOTOSENSITIZATION SYNDROME IN CATTLE: ETIOLOGY AND FEATURES OF THE COURSE

Hepato-genic photosensitization occurs in cattle as a result of disruption of the processes of neutralization and excretion by the liver and kidneys of phylloerythrin, which is formed in the antrum from the chlorophyll of green plants. Accumulating in the body, phylloerythrin, being a photodynamic substance, is activated under the influence of sunlight and affects non-pigmented, in particular hairless (nasal mirror, teats) areas of the skin and subcutaneous tissue. At the same time, the pigment causes a toxic effect on the body as a whole, aggravating the damage to the liver, and causing disturbances in the functions of the kidneys, central nervous system, erythro- and leukocytopoiesis.

Key words: photosensitization, phylloerythrin, poisoning, ruminants, dermatitis.

Вторинна або гепатогенна фотосенсибілізація (фотосенсибілізація III типу) виникає у травоядних тварин, коли дисфункція печінки або обструкція жовчних шляхів порушує нормальне виведення філоеритрину з жовчю. Філоеритрин – фотодинамічний агент, утворюється в результаті розщеплення хлорофілу, що міститься в рослинах, які